KITABLAR ve SAN'AT

Bir Ziya Gökalpa muhtacız

Atatürkün ışığı alnına vurmuş Türk yazıcılarından hangisi, Ziya Gökalp'ın gösterdiği yolu tutar, Türk ruh ve sıfatının tam hakkını verebilirse, dünya mikyasında hürmet ve şöhret kazanabilecektir.

"Ziya Gökalptan seçme parçalar„ dolayısile

Yazan: **B. K. Çağlar**

Ağarmaya yüz tutmuş saçlarına rağmen birçok genclerin gencliğine ve coşkunluğuna imrenebileceği Kâzım Nami Duru hocamız, bütün Türk çocuklarına hocalık edecek yeni bir kitab çıkarmış bulunuyor: «Ziya Gökalptan seçme parçalar» Böyle bir kitabın neşri, belki gecikmiş olur; fakat böyle bir kitabın bugün tam günüdür:

Türk san'atının selâmeti, Ziya Gökalpın izleri ve meseleleri üzerinde durmakla tahakkuk edebilecektir.

Millî birliğin her zamankinden daha sıkı, daha şuurlu, daha hedefli olduğu bu günlerde; Türk san'atının devam edip duran avareliğini giderecek, bütün sürçmeleri ve sapıtmaları önleyecek, bütün imana ve ideale susamış ruhlara öz kaynağı tekrar tekrar işaret edecek bir büyük ustaya, bir Ziya Gökalpa şiddetle muhtacız. Türk san'atının bu kadar feyiz ve inkişaf imkânları varken: Türk hayatı, Türk tarihi, Türk halkı, büyük kaynaklar halinde, şair seziş ve aranışlarının yanıbaşında için için akıp giderken, küçük, kötü, çarpık cereyanlara kapılmanın, boşyere aranmanın ve heder olmanın zamanı değildir.

Ziya Gökalp, Türk şairlerini, Türk tarihinin, Türk folklorunun, halk zevk ve ıstırabının kaynağına çağırıyor.

Bütün Avrupa edebiyatına yeni bir ruh getirmiş olan Rönesansın ve hümanizmin öz arayıcılığile kendimizi bulmak, kendi san'atımızın köklerine ve kaynaklarına inmek, bütün Türk yazıcılarına düşen baş vazifedir ve büyük çapta bir yazıcı olabilmek için tek çıkar yoldur.

Ziya Gökalp, işte bu hakikati telkin etmek için yazan ve söyleyen büyük adamdır. Bütün ömründe sadece ve her zaman şiirle meşgul olmadığı için eserlerini işlemeye, manzum olunca kolay akılda kalacağı düşüncesile fikirlerini yüklettiği mısraları san'atın imbiğinden tekrar tekrar geçirmeye vakit bulamıyarak halis şiire her zaman erememiş olabilir. Fakat ondan başka hangi şairimizin iki mısraı için romanlar yazılmış, cemiyetler kurulmuş, mecmualar çıkarılmıştır?

«Yeni Turan» manzumesinden bahsetmek isteyorum: Halide Edibin bir romanı bu şiirden iki mısraı başına besmele alarak başlamaktadır. Türk Ocağını kuran genclik hareketi, bu manzumenin ilhamile coşmuş ve teşkilâtlanmıştır. «Türk Yurdu», Yeni Mecmua, Küçük Mecmua, hep Ziya Gökalpın ışığında canlanmış, onun fikirlerine tarla ve harman olmuştur.

Ziya Gökalp, ilimde ve felsefede olduğu gibi, şiirde de en büyük rolünü mürşid olarak oynamıştır. Naciye «Muallim», Ekreme «Üstad» diyen eski nesillerin isim koyma âdeti yeni nesillerde de devam etseydi Gökalpa muhakkak «Mürşid Ziya» denilecek ve bu unvanı o ötekilerden daha çok hak etmiş olacaktı.

Ziya Gökalp, bütün makaleleri, şiirleri, tenkidleri, kitabları ve konuşmalarile anlatmak istemiştir ki:

Türk san'atı, halk san'atıdır. Türk dilini ve duygusunu tam vermiyen bir san'at eseri, muallâkta kalmaya, zamanla unutulmaya mahkûmdur. İşte onun san'at telâkkisini belirten bir şiiri:

Dinle yeni şair! Eski ozanı;
Okuyor yürekten altın destanı,
Deme «Kopuz kırık, yoktur çalanı.»
Çalgı gönül sesi, kopuz bir ağac.

Diyor ki: «Siz Parnas, biz Ortaç eri;
«Bizden olan her ferd görür ileri,
«İğreti san'attan milleti koru!
«İstemez yabancı eserlerden baç.»

«Aruz sizin olsun, hece bizimdir,
«Halkın söylediği türkçe bizimdir.
«(Leyl) sizin, (şeb) sizin; gece bizimdir;
«Değildir bir mana üç ada muhtac.

«Irmağız, her akan sele uymayız,
«Şarktan, garbdan esen yele uymayız;
«El uysun bize, biz ele uymayız!
«Biz dilmaç değiliz, yalvacız yalvaç!

«Halk bir viran kale, duvarı siyah;
«Giren pişman olur; girmeyense ah!
«Duyarız biz ona hürmet, siz ikrah,
«Size gam veren şey bize bir ilâc!

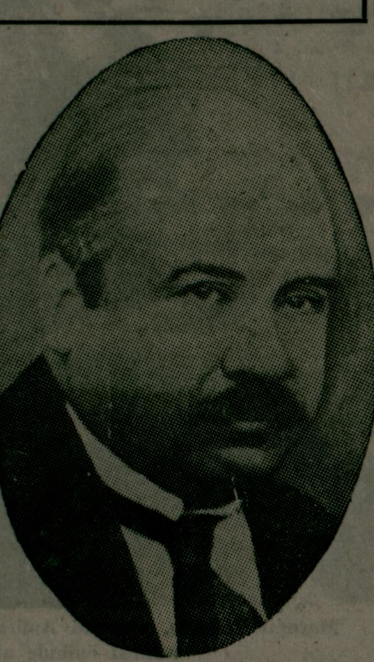
«Ey şair! Parnastan çık, gel, Ortaca;
«(Bodler)i, (Verlen)i kesme haraca! *]
«Sen kendi gücünle tırman yamaca
«Bu yükseliş belki olur bir Mirac!»

Türk halk masalları işlenmemiş, Türk halk destanları toplanmamıştır.

Türk şairlerini Homer yapabilecek menkıbeler ve epopeler, Lafonten yapabilecek masallar ve bilmeceler, Şekspir yapabilecek ıstırablar ve meseleler, halk ruhunda, Türk tarihinde, Türk köyünde duruyor: Ziya Gökalp, işte bize bunu işaret ediyor, bunlardan haber veriyor...

Ziya Gökalp, millî edebiyat cereyanını yaratmak isteyen adamdı. Etrafındakilerin sadakat ve kabiliyeti nisbetinde buna muvaffak oldu. Zamanında istidadını belirten şairlerin hepsini elinden tutan odur. Onların ruhuna taze emeller aşıladı, onlara yepyeni mevzular verdi: Orhan Seyfinin «Peri kızile çoban hikâyesi» bunun güzel bir misalidir.

Türkün en büyük şairi Yunus Emrenin halkçı ruhu, halkçı lisanı, sade ve ulvî edasile, fena fil'aşk oluşu gibi, fena ficcemiyet olan büyük adam, kafasındaki her bilgiyi, içindeki her kabiliyet ve kıymeti, yalnız ve yalnız, millî harsı aramak iptilâsı ve Türklük aşkı için harcadı. Edebiyatı Cedidecilerle yaptığı sırf edebî münakaşalarda bile, mevzudan taşarak bu büyük ve tek fikre dönmekten kendini alamıyordu. Cenab Şahabeddine cevab olarak yazdığı edebî bir tenkidde bir vesile getirip şu cümleleri yazmıştı: «Alman filozofu Niçenin tahayyül ettiği fevkalbeşer Türklerdir. Türkler, her asrın yeni insanlarıdır. Bundan dolayıdır ki yeni hayat bütün gencliklerin anası olan Türklükten doğacaktır.»

Büyük Türk mütefekkiri Ziya Gökalp

Bir fikrimizi tekrar edelim: Eğer Ziya Gökalp, ruhundaki ateşi, yaradılışındaki vecdi, yalnız san'at uğruna harcasaydı, bir emsalsiz büyük şair olabilirdi. Buna lüzum görmedi; bundan daha büyük ve esaslı hizmetlerin kendini beklediğini bildi; o zamana kadar zaman zaman sezişler halinde beliren Türkçülüğü, millî harsa dönüş iştiyakını, bir bilgi, bir metod, bir sistem haline koymak için savaştı. Her sahada bilgisinin yettiği, ömrünün elverdiği ve imanının aydınlattığı kadar yazdı ve söyledi. Ziya Gökalp, hem çamurunu kendi karan, hem taşını kendi arayıp bulup taşıyan bir büyük mabed mimarına benzeyordu... Ziya Gökalpta büyük şair olmak için baş şart olan yaratıcı muhayyile vardı. Ziya Gökalpın şahsiyetini yapan amillerin başında engin muhayyilesi gelir. Onu gün içinde düşünmekten kurtarıp zaman içinde düşünebilir yapan bu yaratıcı muhayyiledir.

Büyük romancı ve edib Yakub Kadri, Ziya Gökalpın hakikî ve samimî Türk ruhundan kopmuş münacatlarından biri için bir mensur destan yazmış ve ona devrin en büyük şairi diyerek şöyle seslenmişti: «Ziya, şimdi Diyarbekirde ruhundaki mukaddes ateşten buralara hararet neşrediyorsun...» Yaşadığı müddetçe Türk san'atının her bocaladığı, her yolunu şaşırdığı demde, nerede olursa oradan, ya bir makalesi, ya bir şiiri, ya bir hasbıhalile, çıkar yolu işaret eder, büyük ve asıl hedefi gösterirdi. Gökalpın Diyarbekirde Küçük Mecmuayı çıkardığı aylardan birinde Falih Rıfkı şöyle yazıyordu:

«Küçük Mecmua, matbaacılığın en kötü şartları altında çıkıyor. Fakat itiraf etmeli ki İstanbulun fikir ve san'at hareketlerini Gökalp Diyarbekirden ve Küçük Mecmua vasıtasile idare ediyor. Buranın münevverleri her hafta onu bekleyoruz. Fikrî, ruhî ihtiyaclarımıza o cevab veriyor.»

Şimdi bu «O» kimdir? Yoktur! Bir Ziya Gökalpa muhtacız! Atatürkün ışığı alnına vurmuş Türk yazıcılarından hangisi, Ziya Gökalpın gösterdiği yolu tutar; halk ruhuna ve san'atına yönelir, Türk ruh ve san'atının hakkını tam verebilirse, dünya mikyasında hürmet ve şöhret kazanabilecektir. Bütün diğer yollar birer çıkmazdan ibarettir; bütün diğer emekler heba olmaya mahkûmdur.

Ziya Gökalpın tuttuğu ışığa yönelin, Türk şairleri!

Ve aziz Türk milleti, en büyük çocuklarından birinin şu sesi, senin bugünkü haline tercüman olsun:

Bütün Türklük bir ordu, katılmıyan kaçaktır.
Yasamızda yazılı: Harbden kaçan alçaktır.

B. K. ÇAĞLAR

*] Bodler: Baudelaire, Verlen: Verlaine.

Şehir ve Memleket Haberleri

Kıvılcım saçan kibritler

Kibrit İnhisarı Müdürü, vaki şikâyetler üzerine bu mahzurun izale edileceğini söylüyor

Çakıldığı zaman, adeta havaî fişeği gibi çatlıyarak, kıvılcımları öteye beriye sıçrıyan kibrit çöplerinden vaki olan halk şikâyetleri nihayet Millet Meclisine de aksetmiş ve bilhassa Çanakkale meb'usu Ziya Gevher Etilinin haklı tenkidlerine sebeb olmuştu.

Dün, bir arkadaşımız Kibrik İnhisar şirketi müdürü Hamdi ile bu mevzu etrafında görüşmüştür.

İnhisar müdürü, bozuk çıkan kibrit çöpleri hakkında demiştir ki:

«— Halkımızın bu hususta vaki olan şikâyetleri ehemmiyetle nazarı dikkate alınmıştır. İcab eden tetkikler yaptırılmaktadır. Bazı kibrit çöplerinin ani surette çatlaması, kibritlerin ucuna sürülen kimyevî maddenin matlub evsafı haiz olamamasından ileri geliyor. Biz, bu maddeyi, evvelce İsveçten getirtiyorduk. İki senedenberi oradan ithalât yapamıyoruz. İhtiyacımızı, bulabildiğimiz yerlerden, kısmen Almanya ve İsviçreden, kısmen de İtalya ve Rumanyadan temin ediyoruz. Fakat bu memleketler, kibritlerde kullanılan kimyevî maddeyi, İsveç fabrikaları derecesinde yapamıyorlar. Maamafih, bu mahzurun mümkün mertebe önünü almağa çalışıyoruz.

Diğer bir şikâyet mevzuu da, kibrit kutularının gevşek yapıldığı ve açılır açılmaz çöplerin yere döküldüğü hakkındaki iddiadır. Halbuki, kutu imal eden makineler, bunları ayni ölçüde, ve ayni çırpıda olarak çıkarırlar. Bazı kutuların büyük ve bazılarının küçük çapta imal edilmesine imkân yoktur.

Kutuların gevşekliği şundan ileri gelebilir: Kibrit çöplerine sürülen macunlar arasıra havanın sıcaklığı yüzünden tebahhur neticesinde yayılarak kalınlaşmakta ve kutulara ancak sığmaktadır.

Bazan da bunun tamam aksine olarak bir kısım kibrit çöplerinin başları küçük ve ince oluyor.

İnce ve küçük kalan kibrit çöplerinin küçük bir temasla, kutusundan çıkarak yere dökülmeleri ise daima mümkündür.

Bazı kibrit kutularının içinde az çöp var gibi görünmesine sebeb, kibritlerin başlarının küçük olmasıdır. Her iki şikâyetle de ayrı ayrı meşgul oluyor ve fabrikada mütehassıslara tetkikat yaptırtıyoruz. Maamafih, son günlerde bu nevi kibritler piyasada çok azalmıştır.»

Esnafa kredi

Esnaf teşekküllerinin paraları Halk Sandığına yatırılacak

Ticaret Vekilinin tensibile İstanbul esnafının kredi bakımından istifadesini temin edecek mühim bir karar verilmiştir. Bu kararla esnaf teşekküllerinin şimdiye kadar muhtelif bankalarda bulunan bütün paraları İstanbul Halk Sandığına yatırılacaktır. İstanbul Halk Sandığı da bu paranın mevcudü üzerinden esnafa kredi açacaktır.

İstanbulda bulunan 24 esnaf cemiyetinin senelik bütçeleri 100,000 lirayı geçmektedir. Cemiyetlerin paraları Halk Sandığından geçtiği için esnafa açılacak kredi imkânı bulabilecektir. Sandık yalnız cemiyetlere kayıdlı azaya kredi açacaktır.

Yeni tip ekmek

Bu sabahtan itibaren veni çeşni tatbik ediliyor

Bu sabahtan itibaren ekmek yeni çeşni mucibince, yani %20 çavdar, %30 arpa ve %50 buğdaydan imal edilmiş olacaktır. Maamafih bu çeşninin muvakkat olduğu, yakında yeni mahsul istihsal edilir edilmez çeşninin eski şekline irca edileceği anlaşılmaktadır. Fırınlarda hali tabiî avdet etmiştir. Her yerde ekmek mebzul miktarda bulunabilmektedir. Ancak Belediye, üç dört gün evvelki vaziyetin tekerrür etmemesi için tertibat almaktadır. Fırınlara ekmek imali için verilmiş olan unların başka yerde kullanılmasına kat'iyyen müsaade edilmiyecektir.

Fırıncılar Cemiyeti reisi dün Belediyeye gelerek fırıncılar ile Toprak Mahsulleri Ofisi arasındaki bazı işler hakkında görüşmüştür. Bu meyanda çuval meselesi ve değirmenlerden fırınlara verilen bozuk unlardan doğacak mes'uliyetin fırıncılara tevcih edilmemesi gibi hususat vardır.

Belediye, Emniyet müdürlüğüne müracaat ederek İstanbul halkının ekmek ihtiyacına tahsis edilmiş unlardan bir kısmının piyasaya satıldığı iddia ve ihbar edildiğini söylemiş ve bunların meydana çıkarılmasını istemiştir. Emniyet müdürlüğü bu hususta ciddî tahkikata girişmiştir.

Ekmekçiler Cemiyeti reisi Ahmed Rıza da bunun bütün fırıncılara teşmil edilemiyeceğini, bu unların kimler tarafından satılmış ise meydana çıkarılmasını kendilerinin de arzu ettiklerini söylemiştir.

Fazla ekmek almış bazı kimseler bilhassa bazı ekmek bayileri de bunları bakkallara vererek elden çıkarmağa kalkışmışlardır. Bu suretle bakkal dükkânlarında da fazla ekmeğe tesadüf edilmiştir.

Bir facia

Bir karı koca kuyuda boğuldular

Mecidiye köyünde 24 numaralı evin bahçıvanı ile karısı dün bahçedeki büyük kuyuya düşerek boğulmuşlardır. Hâdise hakkında aldığımız malûmata nazaran, bahçıvanın karısı evi yıkamak için kuyudan su çekerken muvazenesini kaybederek kuyuya düşmüştür. Çocuğunun bağırması üzerine kuyu başına koşan bahçıvan, karısını kurtarmak istemiş, fakat heyecanından kendisi de kuyuya düşmüştür. Bahçıvanla karısı kuyuda boğulmuşlardır. Hâdiseye müddeiumumî muavinlerinden Kemal vazıyed etmiştir. Hükûmet tabibi Enver Karan boğulanların defnine ruhsat vermiştir.

Bir cinayet

Bir adam sokakta karısını öldürdü

Dün Fatihte Gelenbevi mektebi önünde bir kadın kendi kocası tarafından bıçakla öldürülmüştür. Mezbahada kesici olan katil, bir müddettenberi şüphelendiği karısını dün bir arkadaşile birlikte sokakta görünce, bunları takib etmiş ve Gelenbevi mektebi önünde karısına hücum ederek, onu bıçakla göğsünden yaralıyarak katletmiştir.

Hâdiseye müddeiumumî muavinlerinden Hilmi Davaz vazıyed etmiştir. Hükûmet tabibi Enver Karan, kıskanclık yüzünden kocası tarafından öldürülen kadının cesedinin defnine müsaade etmiştir. Katil tevkif edilmiştir.

MÜTEFERRİK

Maliye Vekili geldi

Maliye Vekili Fuad Ağralı şehrimize gelmiştir. Yarın Ankaraya dönecektir.

600 beyanname verildi

Son vergi kanunları mucibince alâkadar tüccarlar tarafından Defterdarlığa 600 beyanname verilmiştir. Bu beyannamelerin tasnifine yarından itibaren başlanarak vergi farkları tahsil edilecektir.

Bina vergisi zammı

Belediye Muhasebe müdürlüğü bina vergisine yapılan zammı, tahsil şubelerine bildirmiştir. Vergi, aybaşından itibaren akarlarda buhran vergisinin üçte biri, ikametgâhlarda gene buhran vergisinin altıda biri nispetinde müdafaa vergisi ilâvesile tahsil edilecektir.

Halic idaresinin tasfiyesi

Halic idaresinin Münakalât Vekâletine devri hakkındaki kanunun bugünlerde Büyük Millet Meclisinde müzakere edilmek üzere olduğu anlaşıldığından Belediye, muvakkat idarenin tasfiyesi için bir heyet teşkil etmiştir. Bu heyet bugünlerde vazifesine başlıyacaktır.

ADLİYEDE

Kasa hırsızı bekçinin muhakemesi

Bir müddet evvel Sultanhamamında bir kasa soygunculuğu olmuştu. Menaşe hanı odabaşısı Yusuf, metresi Aliye, kahveci Aziz ve karısı Fatma, Muizin yazıhanesindeki kasayı bir pazar günü kırarak içinde bin küsur lirayı çalmışlardı.

Pazartesi günü yazıhanesine gelir gelmez soyulduğunu gören Muiz, zabıtaya müracaat etmiş, zabıta derhal tahkikata başlamış ve kısa bir müddet zarfında failleri meydana çıkararak Adliyeye teslim etmişti.

Sorguyu müteakıb tevkif edilen maznunların asliye üçüncü cezada mevkufen muhakemeleri başlamıştı.

Dünkü celsede tahkikat evrakı okunmuş, maznunlardan bazı şeyler sorulmuş, âmme şahidlerinin celbi için muhakeme başka bir güne talik edilmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Sağlam bir temel

Önümde pek güzel basılmış bir kitab duruyor. Kapağındaki resim, cumhuriyetin ve inkılâbın takib ettiği halkçılık ve köycülük prensiplerinin bütün programını, çok canlı bir şekilde ifade ediyor: Büyük Millî Şef İsmet İnönü, bir köy enstitüsünde, bir Türk çocuğunun yanağını bir baba şefkatile okşuyor; çocuk sevgi ve hürmet, sevinc ve ümid dolu gözlerile millet babasının yüzüne bakıyor. Bu tatlı bakış ve o severek okşayış, millî hayatımızın ne güzel bir tablosudur.

«Köy enstitülerini Cumhuriyetin «eserleri içinde en kıymetlisi ve en «sevgilisi sayıyorum. Köy enstitüle«rinden yetişen evlâdlarımızın mu«vaffakiyetlerini ömrüm oldukça ya«kından, candan takib edeceğim.»

Bu yürekten kopup gelen sözler, başımızdaki Büyük Başındır ve o güzel basılmış kitabın kabındaki resim, bu sözlerin bir tezahürüdür; Büyük Millî Şef, köy enstitülerini yakından ve candan takib etmektedir. O, bir işi yakından ve candan takib ederse muvaffakiyet ve zafer muhakkaktır. İşte, harb meydanında İnönü ve medeniyet sahasında demiryolu zaferleri.

Muhterem Orgeneral Fahreddin Altayın misafiri olarak Trakyada Türk ordusunu ziyarete giderken, Lüleburgaz civarında, İstanbul - Edirne asfalt yolu üzerinde, karşımıza güzel ve yeni bir bina çıktı. Orgeneral otomobilimizi durdurdu ve bana,

— Kepirtepe köy enstitüsü, dedi. Bu sırada, enstitünün idare ve tedris erkânından bir kaç zat otomobilimize geldiler. Orgeneralin suallerine cevab verdiler. 370 talebesi olan bu enstitüde Kırklareli, Tekirdağı ve Edirne vilâyetlerinin kız ve erkek çocukları yetiştiriliyordu. Su bulmak için yeni getirilmiş olan arteziyen makineleri kurulmağa başlamıştı. Vaktimiz dar, yolumuz uzun olduğu için, kırların ortasında yükselen bu irfan yurdunu gezip göremedik. Fakat etrafa şöyle bir bakış, henüz bir senelik ömrü olan müessesenin ne canlı ve ne mutlu bir çalışma kaynağı olduğunu anlamağa kâfi geldi. Ağaclar ve bağlar dikiliyor, çiçek bahçeleri yapılıyor, yemiş bahçeleri hazırlanıyor, tarlalar sürülüyordu.

O zaman bir kaç dakika şöyle bir göz attığım bu Kepirtepe köy enstitüsünü, diğer arkadaşlarile beraber, Maarif Vekâletinin bastırdığı güzel kitabda görüyorum. Bir sene içinde 14 enstitü açılmıştır. Bu müesseselerin vazifesi köy okuluna köylünün içinden öğretmen ve köyde geçer iş unsurları yetiştirmektir. Tahsil müddetleri en az beş sene olan bu köy enstitüleri, güzide Maarif Vekilimizle kıymetli arkadaşlarının takdir ve iftihara değer gayretleri sayesinde, harb içinde geçen bir senelik kısa ömürlerine rağmen, büyük muvaffakiyetler elde etmişlerdir. Enstitülerde kız ve erkek 6000 talebe okuyor; 12 büyük yatakhane, 38 dershaneli 19 büyük okul, aralarında 500 kişilikleri de bulunan 9 yemekhane, 18 aileye mahsus 12 öğretmen evi, 9 ahır ve tavla, bir o kadar depo inşa edilmiştir. 4600 dönüm yer sürülmüş; 28,000 fidan dikilmiş, 820 dönüm sebze bahçesi, 280 dönüm bağ yapılmıştır. Talebenin elbiseleri, çamaşırları ve yatak takımları kendileri tarafından dikilmiştir.

Bu, bir senelik gayret, fevkalâde ümidlidir. Artık, nüfusumuzun yüzde 81 ini teşkil eden köylünün hakikî kalkınmasının sağlam temeli atılmıştır.

VİLÂYETTE

Hususî otomobiller işliyecek mi?

Ankaradan gelen bir haberde hususî otomobillerin işlemesine müsaade edileceği bildirilmektedir. Fakat henüz İstanbul Vilâyetine bu hususta bir tebligat yapılmamıştır.

HAFTANIN ŞAKALARI

Ne var, ne yok! - Be akılsız herif !

Yazan **BURHAN FELEK**

Ne var, ne yok!

Amerikadaki gibi bizde de istatistik merakı olsa en çok tekrarlanan sözlerin başında muhakkak şu cümle gelir:

— Ne var ne yok!..

Her birimiz, günde beş on defa bu suali gayrişuurî olarak tekrarlar ve yüzde doksan daima:

— Güzellik! cevabını alırız...

Doğrusunu söylemek lâzımgelirse böyle suale verilebilecek yegâne cevab budur. Çünkü; sırasına göre kimi yerde güzellik var, kimi yerde yoktur. Sulh ve sükûn olan yerler için (ne var?) ın cevabı (güzellik) olduğu gibi, harb ateşi yanmakta olan yerlerde de (ne yok!) sualinin cevabını gene (güzellik) teşkil edebilir. Hulâsa bir lâstikli cevabdır.

Amma bu cevabı alanlar bu suali cevab almak için değil söz söylemiş olmak için sorarlar.

Münasebetsiz Mehmed Efendi merhumun, Sultan Mahmuda:

— Zurna çalar mısınız? sualinden sonra:

— Kulunuz da çalmam, pederim merhum da çalmazdı... demesi üzerine Sultan Mahmudun gazabla sorduğu:

— Ne münasebet? Bunu ne diye bana söylüyorsun? Sualine de:

— Lâf olsun diye söyledim efendim! cevabını verdiği gibi.

Bu suali sorup geçenlere diyeceğimiz yok. Lâkin bunların arasında bazısı var ki:

— Güzellik! cevabile iktifa etmez de ısrar eder.

— Canım! Siz gazetecisiniz! Duyarsınız, söyle bakalım ne var ne yok?.

Gel de anlat ki; olan biteni en son duyan, duyulana en son inanan gazetecilerdir.

Bu gibi sorgularla karşılaştığım zaman daima Nasreddin Hocanın, bindiği dalı keserken görüp de kendisini ıkaza çalışan hayır sahibini daldan düştükten sonra yakalayıp kerametine müracaat etmesi hatırıma gelir. Lâkin kimseye açamam. Zira kimisi:

— İllâllah bu fıkralardan! der. Kimisi yalan dediğimi zanneder, kimi de cehaletime verir.

Elli sene evvelki İstanbullu şairlerden deli Hakkı Bey isminde pek çehre züğürtü bir adam varmış. Lâkin şair Nef'i edasında çok kuvvetli şiirleri varmış. Bir gün bu adam kahvenin birinde otururken yanıbaşındaki masada iki müşteriden birinin ötekine:

— Yahu! Şu adama bak! Amma çirkin! Allah karısının yardımcısı olsun!

Dediğini işitmiş ve hemen cevab vermiş:

— Efendiler! Siz karımı görseniz bana ağlarsınız!..

Halden anlayan beri gelsin! Her meslek sahibinin mesleğinin mihnetlerinden az çok şikâyet etmesi bir cilve olarak âdet haline gelmiştir. Lâkin bizimki mi?.. Dostlar başından ırak!.. Meslek değil, kalb hastalığı.

Be akılsız herif!

Yahudilere karşı dünyada bir umumî infial var. Bazı memleketlerde de hayli büyüdü... Sebebini uzun uzadı tahlil etmek istemem. Çünkü bu, zannedildiği kadar basit ve sathî değildir. Lehinde, aleyhinde bir sürü unsurları havi bir dünya meselesidir.

Yalnız göze çarpan şudur ki; bütün bu hareketlerde, yahudilerin, işgüzarlık, çalışkanlık, zekâ, girginlik, zenginlik, kanaatkârlık, hilekârlık, sıkılmazlık gibi bir takım meziyet ve kusurlarının diğer milletler üzerindeki aksiameli büyük mikyasta hissedardır. Ne ise bize orası lâzım değil.

Dün bir sandalla yemişten Karaköye geçerken biraz aheste kürek çeken sandalcıya:

— Biraz daha kuvvetli alsana! Pek ağır gidiyoruz. dedim. Bana şu cevabı verdi:

— Efendi! Denize bakarsan hızlı gideriz...

Ve onun bu cevabı üzerine hatırladım. İşte size bir yahudi fıkrası:

Bir haremağası Üsküdardan - veya Kuzguncuktan - Beşiktaşa geçmek üzere bir kayığa binmiş... Kayıkçı da bir ihtiyar yahudi. (Eskiden yahudi kayıkçılar vardı)

Karşıya geçmek için bir müddet Anadolu sahilini takib ederek akıntı yukarı çıkmak lâzımdır. Başka türlü Boğaz geçilemez, sonra insan akıntı ile Kızkulesi açıklarına düşer. Bunu bilen yahudi başlamış kıyıyı takib ederek Boğaz yukarı kürek çekmeğe...

Kendisi ihtiyar, akıntı da kuvvetli olduğu için kayık pek yavaş yürüyormuş. Haremağası bir müddet baktıktan sonra:

— Hızlı şeksene herif! diye elindeki bastonla bir tane yapıştırmış... Yahudi:

— Çekiyoruz ya! diye cevab vermiş... Lâkin acele işi olan haremağası tekrar:

— Herif şabuk ol! diye bir daha indirmiş... Yahudi bakmış ki; Beşiktaşa kadar hayli sopa yiyecek. Cevab vermiş:

— Ağaefendi! Çabuk yidelum istiyorsun?

— Elbettem isterim...

— Oyleysan yeç kayığın başına! demiş ve ağayı başa geçirdikten sonra kayığın koltuk ipini omzuna verip:

— Şimdi kuvvetli çekmeye bak! diye tenbih etmiş.

Haremağası kayığın oturak tahtasına bağlı koltuk ipini omuzlayıp yüzü kayığın ilerisine doğru çekmeye başlar. Bu sırada kayığın denizi yardığını gördükçe hızlı gittiğini sanarak:

— Be akılsız herif! Bunu neden evvelden akıl etmedin de şabuk gitmedik? diye sormuş. Yahudi de:

— Sizi yormamak için Ağaefendi! cevabını verir.

Şimdi bu fıkrayı bilen haremağaları yahudileri sever mi?

B. FELEK

Küçük hikâye

Onların hikâyesi

Mükerrem Kâmil Su

«Hep siz yazıyorsunuz. Bırakın da bugün kalemi elime ben alayım ve hayatımın hikâyesini bugün de ben yazayım. Bu, sizinkiler gibi muhayyile kuvvetile renkli, cazib, saran ve düşündüren bir şey olacak değil şüphesiz. Kırık dökük bir ifade ile, işlenmemiş bir kalemle ortaya basit bir şey çıkacak. Değersizliğini herkesten önce ben kabul etmiş bulunuyorum. Fakat olsun. Bu benim hikâyemdir, gözümde dünyalara değişilmez bir kıymeti vardır.

Bundan tam yirmi yıl evvel değişik tipli iki genc kız vardı. Biri esmer, diğeri sarışındı. İkisi de bir öğretmene çılgınca bağlanmışlardı. O zeki, yakışıklı, romanlarile şöhret yapmış bir adamdı. Eserleri bilhassa kadınlar arasında kapışılıyor; ismi etrafında genclik hayranlıkla toplanıyordu. Mekteb dışındaki hayatına aid bir çok şey ağızdan ağıza dolaşıyor; maceralarından, evine koşan kadınlardan, uğrunda çılgınlıklar yapan genc kızlardan bahsediliyordu.

Fakat bu iki kız ondan bir şey beklemiyorlardı. Onu erişilmez bir mahlûk gibi seviyor; bu ümidsiz aşka taze yüreklerinin bütün ateşile koşuyorlardı. Mekteb bittikten sonra erkek kızların sarışınını seçti. Ona ismini ve elini verdi. Evlenecekleri sırada esmer kız tecrübesiz kalbinin çılgın buhranları ve katlanılmaz ıstırabları içinde bir akşam ona koştu. Bütün aşkı, bütün ıstırabile... Kıskanclık gözlerini örtmüş, iradesi kül olmuştu. Kendisini sevdiği erkeğin göğsüne attığı dakikada bütün tehlikeleri göze almış bulunuyordu.

Ağlayor, isteğini açığa vurmağa cesareti olmıyan çocuklar gibi çırpınıyordu. Erkek bir büyük aşkın alevine düşen küçük kızı önce şefkatle göğsüne bastırmış; yumuşak bir sesle nasihatlere başlamıştı. Fakat mevsim bahardı. Akşam güneşi zarif yastıklarla süslü divanı benek benek yaldızlamış; açık pencerelerden odaya gönül sarhoşluğuna tutulanları çıldırtan bir koku dolmağa başlamıştı. Nereden geldiği belli olmıyan bir müzik de vardı. Yüreğine ürpertiler veren ilâhî bir kadın sesi, bir aşk ve davet şarkısı okumakta idi.

Kızın dağınık siyah saçları ve bu saçların arasından sızan koku bu harikulâde nefis dekor içinde genc adamın sinirlerini tutuşturdu. Göğsü üstünde çarpan taze kalbin sesine daha fazla mukavemet edemedi. Gözleri ve bütün varlığı yanmağa başladı. Kızın bir kor gibi yanan bakışları karşısında titredi, tutuştu.

Küçük kız sapından koparılan bir çiçek gibi dizlerinin dibine yuvarlandı. Bu defa gözlerindeki yaşların ve göğsünün içindeki çarpıntının manası başka idi. Narin boynunu bükerek: «Bana kıymayınız. Öldürünüz beni, bu daha iyi...» diye feryad etti.

Muhal bir aşkın alevi içinde hareketlerinin insicamını kaybeden kızın sesinde, erkeği öldüren bir acılık olmalıydı ki, tutuşan ihtirasını yenmeği bildi ve kız dudakları üstünde ebediyen duyacağı o harikulâde ateşle kıvranarak, eriyerek, ölümlerden sonra bile onu unutmıyacağını tekrar ede ede evden uzaklaştı.

Günler, aylar ve yıllar geçti. Ötekiler evlenmişlerdi. Önce mes'ud olmuşlardı. Hâlâ bu memnu aşka bağlı kalan kız, onların saadetleri karşısında içten içe sarsılarak ömrünün hüzünlerle dolan güzel mevsimini geçirmekte idi. Bir gün ayrıldıklarını duydu ve asla ümide, hayale kapılmadan sevdiği erkeğin çektiğini vehmettiği acılarını kendi yüreciğinde duydu.

Ve bir gün onun vefasızlıklarını, kalbsizliklerini, deli gönlünün kararsızlıklarını. bütün maceralarını öğrendi. Hayalinde tanrılaştığı adamın gündelik hevesler peşinde koşan, alelâde bir çapkın telâkki edilmesine katlanamıyordu. Onun kadın ve aşk hakkındaki garib düşünüşlerini okudu. Binbir kalbi tüketebilecek heyecanların onun bir tek kalbine nasıl olup da sığabildiklerine şaştı ve bir gün mecbur olduğu için o da evlendi.

Çok genc yaşta ve eşine az raslanır bir kudretle sevdiği için yüreğinin en nadide duyguları çoktan yanıp kül olmuşlardı. Lâkin kocasına hürmet ve itaat etmeği bildi. Yuvasına bir çiçek gibi baktı. Anne olunca yavrusunu derin şefkatile sardı. Bu kadını değerli bir hayat arkadaşı, olgun bir ana olarak selâmladılar. Fakat onun kalbinin bir parçası, daha doğrusu kalbinin yarısı ötekini sevmekte devam etti.

Bugün ki, o bahar akşamının üstünden tam yirmi yıl geçmiştir. O günkü tecrübesiz çocuk, o günkü çılgın, âşık genc kız bugün ağırbaşlı bir zevce, yavrusuna kanad geren bir anadır. Zaman ve hâdiseler o aşkın alevini rüzgârlaya rüzgârlaya nihayet söndürmeğe muvaffak olmuşlardır. Hayat hükmünü vermiş; romantik ruhlu kız realite içinde eriyip kaybolmuştur.

Fakat bütün o nefis heyecanlar tükenebilir; dökülen gözyaşlarına ve yıllarca çekilen ıstıraba son verilmiş olabilir. Ama unutulamıyan ve asla unutulmıyacak olan birşey vardır ki, o büyük aşkın can verdiği bu uzun yıllar arkasında onu anmamak haksızlık olur. Bu, o bahar akşamının sarhoş eden renkleri, ışıkları, kokuları içinde kendisini kucağına atan, en büyük tehlikeye kendi ayağile düşen kızın şerefine kıymıyan, temizliğine gölge düşürmiyen erkeğin iradesi ve karakteridir...

O hatıralı akşamın sabahında, kız, kıyısından kaçabildiği değil de, ucundan kurtarıldığı uçurumun dehşetini bütün vuzuhile kavramış; bir zâf dakikasının ürpertisile aylarca hasta yatmıştır. Birbirine bağlanan hâdiseler, uzun yılların kazandırdığı tecrübeler genc kadına sevdiği erkeğin değerini ve o büyük fedakârlığını tam ölçüde tanıtmışlardır. Artık bütün huzurunu, refahını ve kızının karşısında varlığını saran her duyguyu kime borclu olduğunu müdriktir.

Aziz romancı, tam yirmi yıl oluyor. Gene böyle bir bahar akşamı idi. O gün bekâr bir erkeğin özenle süslenmiş odasını yaldızlayan akşam güneşi, şimdi nefis bir genc kızın kumral başı üstünde titremektedir.

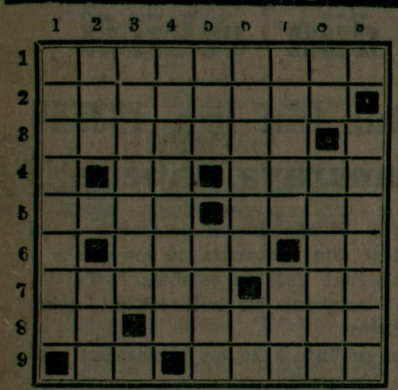
Dün gece bu genc kızı babası ilk defa bir toplantıya götürdü. Orada çok beğenilen, hâlâ varlığına aşkı ve heyecanları çekebilen kır saçlı bir erkek onunla konuştu, dansetti ve annesinin gözlerine benziyen siyah gözlerine bakarak: «Bu gözler bana hiç de yabancı gelmiyor. Sizi mutlak bir kere daha görmüş olmalıyım. Ama ne zaman ve nerede?...» diye farkında olmadan eski bir hatıraya dokundu.

Kız toplantıdan dönünce saadetle, heyecanla annesinin göğsüne atılarak meşhur romancının kendisile nasıl meşgul olduğunu anlattı. Anne de uyanan genclik hatıralarına gülümsiyerek, aynı erkeğin uzak bir mazide kalan fedakârlığını düşündü ve onu bir kere daha takdis etti...»

***

Kır saçlı romancı önünde sıralanan uçuk sarı renkli ince uzun kâğıdlara baktı, baktı. Dudaklarından hüzünlü bir tebessüm uçtu. İçini görmek istermiş gibi gözlerini yumdu. Yirmi yıllık bir sükûttan sonra kendisini bulan bu satırlarda yalnız bir kadının, yalnız yılların arkasında kalan o nefis esmer kızın hikâyesi de saklı idi?...

BULMACA

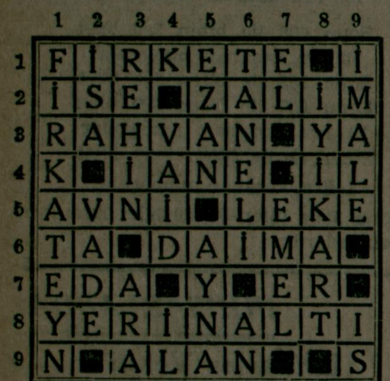
Soldan sağa:

1 — Tane tane. 2 — Hattı üstüvaya doğru esen rüzgârlar (cemi). 3 — Ölümden sonra yapılacak işler için talimat. 4 — Fazla değil, boğazla mide arasındaki boru. 5 — Avrupada bir devletin merkezi, zeredilen şeylerden. 6 — Kalbur, bir emir. 7 — Son verme. sıkışık. 8 — Sıfat edatı, ters çevirirseniz «yassılanan» olur. 9 — Nota, rublenin kısımlarından.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Hırvatistan Başvekili. 2 — Bir göz rengi, Fransada bir şehir. 3 — Peygamberlik. 4 — Kutsî bir hale gelen (iki kelime). 5 — Ters çevirirseniz tek olur, yere serilenlerden birinin tersi. 6 — İrisini ufağını ayırmak, nota. 7 — Ters çevirirseniz bir cins bez olur, derinliğin sonu. 8 — İki harf yanyana, matematiğe mensub. 9 — Korku neti - cesi saklanarak.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

SPOR

Bugün yapılacak maçlar

Bugün şehrimizde millî küme maçı olmadığı için Galatasarayla Fenerbahçe kulüblerinin muhtelif takımları arasında Kadıköyde maçlar yapılacaktır. Genc, B. ve tekaüd takımları maçlarından sonra iki kulübün birinci takımları da bir maç yapacaktır.

Geçen hafta yapılan millî küme maçında Galatasaraya 2 - 1 mağlûb olan Fenerbahçenin bir hafta fasıla ile Galatasarayla karşılaşması hemen hiç vaki değildir. Son maçta Galatasaray müdafaası frikikten yediği tek golle Fenerbahçeye karşı büyük bir mukavemet göstermişti. Buna mukabil hücum hattı, 70 dakika on kişi ile oynamak mecburiyetinde kalan Fenerbahçeyi fazla hırpalayamadı. 2 - 1 lik netice her ne kadar Galatasarayın lehinde bitti ise de, sahada oldukça müşkül bir vaziyette kalan Fenerbahçe de kolay kolay boyun eğmemişti.

Noksan bir oyuncu ile en kuvvetli rakibi karşısında mücadele etmek zorunda kalan Fenerbahçe, o talihsizlik maçın intikamını bugün alabilmek için şansını bir daha deneyecektir.

Galatasarayın galibiyeti büyük bir dedikoduya yol açmıştı. Bu sebeble Galatasaray da o galibiyetin bir tesadüf eseri olmadığını bugünkü maçta ispata mecburdur. Resmî bir mahiyeti olmıyan bugünkü maç, bir hafta evvelki oyunun henüz sinmiyen dedikodusu dolayısile durup dururken alevlenmiş, bir Galatasaray - Fenerbahçe karşılaşmasıdır.

Bugün yapılacak güreş müsabakaları

Bugün Şeref sahasında dört maruf pehlivanımız arasında serbest güreş müsabakaları yapılacaktır. Kara Ali, Pellinen ile, Mersinli Ahmed de Mülâyimle karşılaşacaklardır. Güreşlere saat 15 te başlanacaktır. Her maç 45 dakika devam edecektir.

Ankaradaki millî küme maçları

Ankara 7 (Telefonla) — Bugün burada millî küme maçlarına devam edildi. İstanbulspor - Maskespor takımları 3 - 3 berabere kaldılar. Beşiktaş da Harbiyeyi 3 - 2 mağlûb etmiştir.

Elli lira ücretle 20 bekçi alınacaktır

Türkiye Demir, Çelik Fabrikaları Müdüriyetinden :

Aylık 50 lira ücretle, aşağıda yazılı şartlarla müessesemize 20 tane bekçi alınacaktır.

1 — Türk olmak,
2 — Yaşı 50 den fazla bulunmamak,
3 — Askerliğini yapmış bulunmak,
4 — İlk tahsil derecesinde okuyup yazma bilmek,
5 — Askerlikte başçavuş, gedikli çavuş, çavuş, onbaşı, jandarmalık yapmış ve yahud evvelce zabıta memurluğu veya bekçilik yapmış bulunmak,
6 — Mahkûmiyeti olmamak.

Talib olanların :

1 — Nüfus cüzdanları
2 — Askerlik vesikaları
3 — Hizmet vesikaları
4 — Polis iyi hal şehadetnamesi
5 — 2 aded boy, 6 aded vesika fotografile birlikte mektubla veya bizzat Karabükte Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğüne 15/6/941 tarihine kadar müracaat etmeleri. (4289)

Orman Koruma Genel Komutanlık Satınalma Komisyonundan :

1 — Orman Koruma Genel Komutanlık kıt'aları ihtiyacı için satın alınacak olan 8000 takım mamul yazlık elbisenin kapalı zarf usulile ihalesi 19 haziran 941 perşembe günü saat 15 te Ankarada Yenişehirde Komutanlık binasındaki Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 58,800 liradır. Muvakkat teminatı 4,410 liradır.

3 — Şartnamesi 280 kuruş mukabilinde Satınalma Komisyonundan alınabilir.

4 — İsteklilerin şartnamesinde yazılı vesikalarla beraber teklif mektublarını ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyona vermeleri ilân olunur. «3012» (4265)

İmroz Belediyesinden:

Madde 1 — İmroz kasabasında yapılacak olan 12.392 lira 47 kuruş bedeli keşifli belediye binası inşaatı 21/5/941 gününden itibaren bir ay müddetle kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

Madde 2 — Bu bina 941 yılı senei maliyesinden itibaren belediye bütçesinin müsaadesizliği dolayısile üç sene içinde inşaatı hitama erdirilecektir.

Madde 3 — Talibler bu babdaki fennî şartname ve keşif varakası ve proje ahkâmına riayeten inşaatı yapacaklardır.

Madde 4 — Talibler keşif bedeli 12,392 lira 47 kuruşun % 7,5 uğunu teminatı muvakkate olarak koyacakaları gibi ihaleyi müteakiben % 15 e iblâğ edilmesi icab eden teminatı kat'iye müteahhidin matlûbatından mevkuf tutulacaktır.

Madde 5 — Teklif mektubları kapalı zarf içinde olarak mühürlü bulunacak ve zarfın üzerinde talibin ismi ve adresi yazılarak muvakkat teminata aid makbuz veya banka mektubu ve müteahhidin inşaat ehliyet vesikası birlikte olarak Encümene verilecektir.

Madde 6 — Teklif mektubları eksiltme için aşağıda tayin edilen saatten bir «1» saat evveline kadar Encümene verilmiş olacaktır. Haricden talib olacaklar teklif mektublarını tayin edilen müddet ve saat zarfında Encümene teslim edilebilmek şartile iadeli taahhüdlü mektub şeklinde de gönderebilirler.

Madde 7 — İhale 20 haziran 941 cuma günü saat 17 de İmroz Belediye Encümenine müracaat eylemeleri ilân olunur. (4092)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli (3888) lira (50) kuruş olan 50000 aded (takriben 2777 kilo) İspermeçet mumu 20/6/1941 cuma günü saat (14) on dörtte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki Komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (291) lira (64) kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (4296)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden :

I. — İdaremiz ihtiyacından kullanılmakta olup haricden celbi iktiza eden «133» kalemde ve tahminî «3.174.619» lira kıymette muhtelif malzemenin pazarlık yolile mubayaası mukarrer ve son aktedilen hususî takas esasına müstenid ticaret anlaşması mucibince Almanyadan da tedariki mümkün bulunmaktadır.

II. — Bu malzemenin müfredat listesile şartnameleri Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda hergün öğleden sonra görülebilir.

III. — Taliblerin % 7,5 teminatlarile birlikte bu husustaki tekliflerini en geç 25/6/941 gününe kadar mezkûr Komisyona tevdi etmeleri lüzumu ilân olunur. (4052)

MİLLÎ REASÜRANS Türk Anonim Şirketi

Millî Reasürans Türk Anonim şirketi hissedarlar umumî heyeti, aşağıdaki hususatın müzakeresi için 25 haziran 1941 tarihine rastlıyan çarşamba günü saat ON BEŞte Ankarada Türkiye İş Bankası Umum Müdürlüğü binasında fevkalâde olarak içtima edecektir. Bu içtimaa iştirak etmek için hissedaralrın sahib oldukları hisse senedlerini içtima gününden lâakal bir hafta evvel Ankarada Türkiye İş Bankası Umum Müdürlüğüne veya İstanbulda Yenipostane arkasında Türkiye Hanında kâin şirket merkezine tevdi ederek mukabilinde duhuliye varakası almaları ve ticaret kanununun 385 inci maddesi mucibince bir hisse senednie sahib olanların da bu içtimaa iştirak edebileceği ilân olunur.

Müzakerat Ruznamesi :

1 — Esas mukavelenamenin 30, 32, 37, 44, 46, 54 ve 71 inci maddelreinin kısmen veya tamamen tadili.

2 — İdare meclisi reisi ve azalarının aylıkları hakkında karar ittihazı.

Kısmen veya tamamen tadili teklif edilen maddelerin yeni metinleri

30 uncu madde: Mevcud (ahkâmı kanuniyeye tevfikan irtihan edeceği emvali gayrimenkuleyi feragı kat'î ile uhdei tasarrufuna geçirmemek üzere) cümlesinin tayyı.

32 nci madde: Mevcud (fen müşaviri ile malî müşavir meclisi idare azası olabilirler) cümlesinin tayyı.

37 nci madde: Yeni metin. İdare meclisi reis ve azasına verilecek aylıklar bankalar ve devlet müesseseleri memurları aylıklarının tevhid ve teadülü hakkındaki 3659 sayılı kanun hükümlerine tevfikan tayin olunur.

44 üncü madde: Yeni metin. Murakıblara verilecek aylıklar 3659 sayılı kanun hükümlerine tevfikan tayin olunur.

46 ncı madde: Mevcud (bunların ücuratının tayini) cümlesinin tayyı.

54 üncü madde: Mevcud (diğer hissedarlar vasıtasile) cümlesinin tayyı.

71 inci madde: Yeni metin. Şirketin temettüatı safiyesi fennî ihtiyat akçelerinin bilcümle masarifi umumiye ve idariyesile alelûmum amortismanların ve şirketin her hangi türlü mükellefiyeti ve bilhassa kanunu mahsus mucibince «Reasürans» inhisarını istimal için şirketin kabul edeceği aidat ve ücretlerin tefrik ve tenzilinden sonra tahakkuk ettirilir. Bu suretle tahakkuk edecek temettüatı safiye aşağıda gösterilen şekilde taksim edilir:

a — Yüzde onu kanunî ihtiyaç akçesi olarak tefrik olunur,

b — Yüzde (4,75) i kanun mucibince memurlara ikramiye olarak verilir,

c — Hisse senedatının tediye edilmiş kısmına yüzde yedi hesabile birinci temettü itasına muktazi meblâğ ayrılır,

d — Temettüatı şafiyeden yukarıdaki a ve c fıkralarındaki mebaliğ yekûnu çıkarıldıktan sonra kalan miktarın %58 ine müsavi meblâğ hükûmete tediye ve %3,5 na tekabül eden meblâğ müessis hisse senedatı hâmillerine tevzi olunur,

e — Safî kârdan a, b, c, ve d fıkralarında yazılı mebaliğ yekûnu çıkarıldıktan sonra kalan meblâğ ikinci temettü olarak hisse senedlerine tahsis olunur.

İstanbul Hava Mıntaka Depo Âmirliğinden :

Mıntakamızda rütbesi maaş ve muhassasatile istihdam edilmek üzere sıhhî durumu yerinde emekli bir topçu subayı (teğmen - yüzbaşı) ile bir tüfekçi ustasına (S. 3-8) ihtiyac olduğundan talib olanların Paşalimanında, Kuzguncuk 123 numaralı yalıdaki âmirliğe müracaatleri. (4351)

Edirne Mıntaka İktısad Müdürlüğünden: Dokuma Ustası Alınacak

Trakya köylerinde çalışacak olan el dokuma kurslarında öğretmenlik etmek üzere bir dokuma ustası alınacaktır.

1 — Verilecek ücret 50 - 75 liradır.
2 — Askerlikle ilgisi olmıyacaktır.
3 — Sıhhati tam olacaktır.
4 — İsteklilerin mahallî zabıtasından alacakları hüsnühal varakası ve nüfus kâğıdı suretini bir dilekçeye rapten gönderilmek suretile Trakya Umumî Müfettişliğine müracaatleri ilân olunur. (4287)

Ankara Cezaevi Direktörlüğünden:

1 — Ankara Cezaevinin haziran 941 iptidasından mayıs 942 sonuna kadar bir senelik ihtiyacı olan beheri «960» gram itibarile şartnamesinde yazılı şartlar dairesinde Belediyenin kabul ettiği tek tip ekmek «21» gün müddetle ve kapalı zarf usulile münakasaya çıkarılmıştır.

2 — İhale 21 haziran 941 tarihine raslıyan cumartesi günü saat «12» de Ankarada Adliye Sarayında Cumhuriyet Müddeiumumiliğinde toplanacak Komisyonda yapılacaktır.

3 — İstekliler muhammen bedelin % 7,5 u olan «2049» lira 84 kuruşluk muvakkat teminat verecektir.

4 — Eksiltmeden mütevellid rüsum, tekalif ve damga resmi, ilân ücretleri ve indelhace ekmeğin tahlil ücret masarifi vesair bilcümle masarif müteahhide aiddir.

5 — Teklif mektubları «21» haziran 941 cumartesi günü saat 11 e kadar sıra numaralı makbuz mukabilinde ikinci maddede yazılı Komisyon Reisliğine verilecektir.

6 — Şartnameyi görmek ve fazla izahat almak istiyenler mesai saati zarfında Cebecide Cezaevi Direktörlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur. «2709» (3936)

Hikâyeci Samim Kocagözün bir tavzihi

(Gün) ün üçüncü sayısından itibaren tefrika edileceğini memnuniyetle haber aldığım, Kastamonu lisesi edebiyat muallimi, kıymetli arkadaşım (Cahide Başol) un, Fecri Ati isimli tetkikinin, dün benim imzamla çıktığını gördüm. Bu büyük yanlış, her ne kadar bir hafta sonra çıkacak (Gün)de tashih edilecekse de, aradaki zaman, her hangi bir suitefehhüme yol açabilir. Tavzih eder, muhterem arkadaşım (Cahide Başol) dan af dilerim.

Samim Kocagöz

YENİ ESERLER

Gün

Siyasî ve edebî haftalık (Gün) gazetesinin üçüncü sayısı Ahmed Hamdi Tanpınar, Hilmi Ziya Ülken, Doğan Ruşenay, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Asaf Halet Çelebi, Cavid Yamaç, Baha Dürder, Vecdi Bürün, Salih Özarık, Samim Kocagöz, Hüseyin Hulki, Edib Ayel V.S. nin makale, tenkid, şiir ve hikâyelerile çıkmıştır. (Eskilere cevab) yazısından başka kadın, sinema, spor sahifelerile çıkmıştır. Matbuat ve edebiyatımıza yenilikler getiren Gün'ü hararetle tavsiye ederiz.

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Beşiktaş Askerlik şubesinden:

Şubemizde kayıdlı 297 doğumlu 5. sınıf hesab memuru Mehmed oğlu Rasim (323 - 13) ve Yd. istihkâm teğmeni 316 doğumlu Sadık oğlu Kâmil Boran (23577) nin pek kısa bir zamanda şubemize müracaati, etmediği takdirde hakkında 1076 sayılı kanunun maddei mahsusuna göre kanunî muamele yapılacağı ilân olunur.

Zayi — Kadıköy Yabancı Askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremi zayi ettim. Yenisini alacağımdan hükmü olmadığı ilân olunur.

318 doğumlu Kaşoğlu Receb oğlu Ahmed

Zayi — 335 senesinde Deniz kumandanlığı tersane imalât fabrikalarından aldığım terhis tezkermei ve nüfus hüviyet cüzdanımı zayi ettim. Yenilerini alacağımdan eskilerinin hükmü olmadığı ilân olunur.

Kasımpaşa Yedikaptı mahallesi Zincirlikuyu caddesi 127 numarada Cidenin Musa köyünden 314 doğumlu Abdullah oğlu Eşref Haliloğlu

RADYO

Bu günkü program

8,30 Program	18,03 Cazband
8,33 Müzik (Pl.)	18,30 Konuşma
8,45 Haberler	18,40 Cazband
9,00 Müzik (Pl.)	19,00 Fasıl sazı
9,30 Evin saati	19,30 Haberler
★	19,45 Müzik (Pl.)
12,30 Program	20,00 Konuşma
12,33 Peşrevler	20,15 Şarkılar
12,45 Haberler	21,00 Konuşma
13,00 Türküler	21,10 Müzik (Pl.)
13,30 Konuşma	22,10 Müzik (Pl.)
13,45 Orkestra	22,30 Haberler
	22,45 Spor
★	23,00 Dans Mü. (Pl.
18,00 Program	23,30 Kapanış.

Çocuk bakıcı (mürebbiye) okulu

Çocuk Esirgeme Kurumundan:

Tahsil müddeti amelî, nazarî iki senedir. Yatılıdır. Talebe kaydına temmuz sonuna kadar devam edilecektir. İlk tahsilini bitirmiş olmak ve 18 yaşından aşağı olmamak, orta tahsilliler tercih edilir. Tafsilât için Ankara Çocuk Esirgeme Kurumu genel merkez sıhhat müdürlüğüne müracaat edilmesi.

İstanbul Borsası, 7/6/1941

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	130,—
Cenevre	100	İsv. Frc.	30,29
Madrid	100	Peçeta	12,9375
Yokoha	100	Yen	31,1375
Stokholm	100	İsveç K.	31,0975

İstanbul Belediyesi ilânları

Tahmin bedeli	İlk teminatı	
14,725,00	1104,37	Darülâceze Müessesesinin yıllık ihtiyacı için alınacak sadeyağ, tereyağı ve beyaz peynir.
12,735,00	955,12	Darülâceze Müessesesinin yıllık ihtiyacı için alınacak pirinç, kuru fasulye, mercimek, kuru üzüm, salça, nohud, bulgur ve kuru bamya.
6,250,00	468,75	Darülâeceze Müessesesinin yıllık ihtiyacı için alınacak 50,000 kilo çiğ süt.
6,400,00	480,00	Darülâceze Müessesesinin yıllık ihtiyacı için alınacak 4,000 kilo zeytinyağı ve 9,000 kilo sabun.
15,000,00	1125,00	Darülâceze Müessesesinin yıllık ihtiyacı için alınacak 30,000 kilo kızıl karaman eti.

Tahmin bedellerile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı muhtelif mevaddı gıdaiye vesaire satın alınmak üzere ayrı ayrı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 23/6/941 pazartesi günü saat 15 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları ve 941 yılına aid Ticaret Odası vesikaları vesair evrakile 2490 numaralı kanunun tarifatı çevresinde hazırlıyacakları teklif mektublarını ihale günü saat 14 te Daimî Encümene vermeleri lâzımdır. (4418)

TENEKE FABRİKATÖRLERİNİN NAZARI DİKKATİNE

PETROL OFİSİNDEN :

Ofisimiz, elinde mevcud 965 sandık 110 librelik ve 294 sandık da 156 librelik levha teneke ile teneke imal ettirecektir.

Talib olan teneke fabrikatörlerinin 9 haziran 1941 pazartesi günü saat 10,30 da yapılacak açık pazarlığa iştirak etmek üzere Ofisimizin Galatada Kozluca hanındaki merkezine müracaatleri.

— Kendime bir iş bulmak istiyorum. Babamın ölümünden sonra oldukça müşkül bir vaziyete düştüm. Kocamın vaktile çalıştığı bankanın iflâs ettiğinden her halde haberiniz vardır. Şimdi ne yapacağımı şaşırdım. Çereyi'lerden başka akrabam yoktur. Onlar da pek yakın akraba sayılmazlar. Zaten herhangi bir kimsenin muavenetini asla kabul edemem... Bu itibarla çalışmağa karar verdim. Yazım güzeldir. Gayet iyi almanca ve mükemmel denilecek kadar da fransızca bilirim... Mektebdeyken stenografi de öğrenmiştim. Öyle zannediyorum ki; kısa bir müddet zarfında iş hayatına alışırım.

Bir saniye sustu. Sonra büsbütün kızararak ilâve etti:

— Bilmem, bir memuriyet alabilmek için bu kadarı kâfi midir?..

Sustu. Önüne bakıyor ve heyecanını belli etmemek için şemsiyesinin sapile oynuyordu.

Koretz çok müteessir olmuştu. Nitekim uzun bir sükûttan sonra söze başladığı zaman teessürü sesinden de belli oluyordu.

— Arzunuzu memnuniyetle yerine getirmek isterim. Sizin mevkiinizde bulunan her aile kadınına karşı elimizden geleni yapmakla mükellefiz...

Miett'in gözleri doldu. Ağlamamak için kendini zor zaptediyordu.

Koretz bir dakikalık bir sükûttan sonra sordu:

— İş hayatının ağır gelmesinden korkmuyor musunuz?

Miett başını dikti. Kat'î kararını vermiş bir insan azmile cevab verdi:

— Hayır! Bilâkis herhangi bir şeyle meşgul olmanın âsabıma da iyi geleceğini tahmin ediyorum...

Koretz sigara ikram etti. Miett gülümsiyerek:

— Teşekkür ederim, dedi. Sizden iş istemeğe gelen bir kadının karşınızda sigara içmesini doğru bulmam.

— Rica ederim Hanımefendi. Beni mahcub ediyorsunuz. Ben size her şerait altında hürmet etmeğe mecburum. Sigaramı kabul etmekle beni taltif etmiş olacaksınız.

— Şaka yaptım Möstö Koretz. Zaten sigarayla başım hoş değildir.

Koretz bir sigara yaktı. Bir kaç dakika konuşmadılar. Miett neticeyi merakla bekliyordu. Nihayet dayanamadı:

— Nasıl, bana bir iş verebilecek misiniz?

— Ben de bunu düşünüyordum, Hanımefendi. Bu anî teklifiniz karşısında şaşırdım. Hayatta her şeyi mümkün görürdüm. Fakat günün birinde sizin gelip benden iş istiyeceğinizi asla tasavvur edemezdim... Binaenaleyh sizden bir iki gün müsaade etmenizi rica edeceğim...

Miett ayağa kalktı. Veda için elini uzattı.

Koretz onu oda kapısına kadar teşyi etti. Miett kapının tokmağını tuttu. Bir dakika durdu. Başını çevirerek sordu:

— Acaba ayda kaç lira kazanabilirim?

Bunu öyle bir safiyetle sormuştu ki, Koretz gülümsemekten kendini alamadı.

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 70 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

— Bunu şimdilik söyliyemem Hanımefendi.

İkinci günü Koretz'den bir mektub geldi. Mektubun içinden bir de çek çıktı. Mektubu sür'atle okudu.

«Hanımefendi, teklifiniz üzerinde uzun uzun düşündüm. Neticede sizin iş hayatına atılamıyacağınıza ve atılmanızın da doğru olmadığına kanaat getirdim. Size verebileceğim işleri bir gözden geçirdim. Bir türlü aklım yatmadı. Memuriyet hayatında kaşarlanmış, aile gailesi ve daha bir sürü sebeblerden neş'eleri kaçmış, huysuz insanlarla bir arada çalışmanın sizin için imkânsız olacağını anladım. Bu adamlar, en ehemmiyetsiz bir şey için her an sizi kırabilirler. Hepsine ayrı ayrı vaziyetinizi anlatarak, size karşı nazik davranmalarını istemekliğim de bahis mevzuu olamaz. Doğrudan doğruya kendi yanıma almaklığımın da binbir mahzuru vardır. Şimdi sizden müsaid bir zamanınızda iade etmek üzere gönderdiğim çeki kabul etmenizi rica ediyorum. Bundan böyle de herhangi bir ihtiyacınız olursa, kemali itimadla bana müracaat ediniz. Arzularınızın yerine getirilmesi benim için sonsuz bir şeref ve büyük bir saadettir. Sözlerimin samimiyetine inanmanızı bilhassa rica eder ve bu vesile ile de derin hürmetlerimi tekrarlarım, muhterem Hanımefendi.»

Miett çeke baktı. Çek öyle mühim bir meblâğla doldurulmuştu ki, bundan adeta ürktü.

Bir elinde çek, diğer elinde mektub olduğu halde gözlerini boşluğa dikti. Koretz'in bu suretle hareket etmesinin sebebini keşfetmeğe çalışıyordu.

Bir kaç dakika bu vaziyette düşündükten sonra kendi kendine söylenmeğe başladı:

— Anlaşılan sayın direktör, ziyaretimi başka türlü tefsir etti. Yahud bu talebimi bir nevi kendimi peşkeş çekmek tarzında karşıladı. Niçin olmasın? Bu felâket ve yoksuzluk günlerinde böyle bir adam, en kıymetli aile eşyalarının iyi bir alıcı sıfatile kendisine arzedilemsine alışmıştır. Bu arada kimbilir kaç kadın da satacak başka bir şeyi olmadığı için namus ve iffetini sunmağa kalkmıştır? Gönderdiği meblâğın azametine bakılırsa, benim müracaatimi de bu şekilde telâkki ettiğine inanmak icab ediyor. Fakat ne de olsa bu hareketile akıllı, iyi kalbli ve cömerd bir insan olduğunu ispat etmiş oluyor... Gayet pratik düşünceli ve büyük işler yapmağa alışmış bir adam olduğu nasıl da belli oluyor... Kalb işlerini de tıpkı ticaret hayatı gibi gayet sade bir usulle halletmeğe kalkıyor... Alacağı malın kıymetini takdir ediyor, bunun için gözden çıkardığı parayı ortaya koyuyor... İstediği malı alabilirse ne âlâ... Alamazsa bu para zaten gözden çıkarılmıştır. Artık üzerinde düşünmeğe değmez... Derhal ikinci bir teşebbüse girişilir ve bu işten yapılan zararın diğer bir işten fazlasile çıkarılması çareleri aranır... Kalbi de tıpkı kasası gibi daima açık duruyor... Alıyor, veriyor... Fakat kötü mala asla rağbet göstermiyor... Çünkü malın değerini fazlasile ödüyor... Hakkı da var ya... Ben de onun yerinde olsaydım böyle hareket ederdim...

Çeke bir defa daha baktı.

— Demek bu kadar ediyormuşum, diye mırıldandı.

Derhal yazı masasının başına geçti. Ruhundaki bu isyan yatışmadan sıcağı sıcağına cevab vermek istiyordu.

«Aziz dostum», diye başladı. «dostum» tabirini kasden kullanmıştı. Bu kelimede üstünlük ve kendine güven ifade eden bir mana buluyordu.

«Memuriyet meselesi üzerinde iki gündenberi ben de düşündüm. Neticede bu işi başaramıyacağımı anladım. Binaenaleyh size tamamile hak veriyorum. Bu arada malî vaziyetimi ıslah edecek başka imkânlar ve çareler de buldum. Bana lûtfettiğiniz çeki kalbimin en samimî şükran hislerile iade ediyorum. Sizi daima hakikî ve merd bir dost olarak hatırlıyacağım.»

Mektubu bizzat kendisi postaya götürdü.

Ertesi günü Koretz'in uşağı tekrar geldi. Bu sefer ince uzun bir paket getirdi. Cevab istemediğini söyliyerek hemen gitti.

Paketin içinden iki gül, bir de kartvizit çıktı. Kartvizitin altında şunlar yazılıydı: «Ebedî hürmetkârınız, Koretz.»

Miett erkeğin bu hareketinden açık ve iyi düşünen bir insanın ricatini sezdi. Kalbinde bu sevimli ve samimî bakışlı adama karşı hiç bir kin ve nefret uyanmadı. Aralarındaki gizli mücadelenin bu şekilde sessizce nihayete ermesine memnun oldu. Çünkü ne erkek maksadını açıkça ortaya koymuş, ne de kendisi bunu sert ve karşısındakinin kalbini kıracak tarzda reddetmeğe mecbur kalmıştı. Binaenaleyh herhangi bir yerde yüzyüze gelmekten ikisinin de endişe duymaları bahis mevzuu değildi.

Miett tekrar kâğıdı kalemi eline alarak bir hesab yaptı. Vaziyet hiç de ilk dakikada sandığı kadar vahim görünmüyordu. Elindeki tahvilleri yavaş yavaş satmak ve idareli hareket etmek şartile daha bir sene yaşayabilirdi.

Her şeyden evvel bir seyahate çıkacaktı. Artık bunalmıştı. Son günlerde birbirini kovalıyan hâdiseler âsabını altüst etmişti. Budapeştede kaldıkça, her gün kalbinde küllenmeğ yüztutmuş ateşi körükliyecek insanlar ve vakalarla karşılaşacağını biliyordu. En iyi çare bir an evvel buradan uzaklaşmaktı.

Balayı seyahatine çıkacakları zaman muhtelif memleketlerden bir sürü broşürler getirtmişlerdi. Bunları hatırladı.

(Arkası var)

Cumhuriyet
ORTAŞARK
HARİTASI
MİKYASI 1:2.000.000
S. SAKABAŞI
TÜRKİYE
SURİYE
IRAK
MAVERAYI ERDUN
FİLİSTİN
MISIR
HİCAZ
NUFUD ÇÖLÜ
AK DENİZ
KIZIL DENİZ
KIBRIS ADASI
İSKENDERUN KÖRFEZİ
SÜVEYŞ KÖRFEZİ
AKABE KÖRFEZİ
TUZ GÖLÜ
KONYA
KARAMAN
NİĞDE
KAYSERİ
ADANA
MERSİN
MARAŞ
URFA
DİYARBAKIR
MARDİN
İSKENDERUN
HALEP
TRABLUS ŞAM
Beyrut
ŞAM
Hayfa
Yafa
KUDÜS
AMMAN
MAAN
Akabe
Port Said
İSKENDERİYE
KAHİRE
Süveyş
Gazze
MEDİNE
RUTBA
CEBEL LÜBNAN
CEBELİ DÜRZ
CEBELİ HORAN
HAVRAN VADİSİ
HAMAD YAYLASI
VADİ EL GADAF
Fransız Petrol borusu hattı
İngiliz Petrol borusu
TİH ÇÖLÜ
CEBEL MAHRA
Lut Gölü
Nil Nehri
Fırat Nehri
Kirinia
Lefkoşa
Famagusta
Larnaka
Limasol
Baf
Peyraz burnu
Gata burnu
Kormakiti Burnu
Dipfarvas
Arnavut Bur.
Tebük
Homs
Hama
Tadmor
Deyrizor
Sayda
Sur
Akka
Nablus
Kerak
Taba
Muwaila
El Ula
El Hasan
Hail
Teyma